

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP – 4101-14-02/2013

P/13/020

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli.

Numer i tytuł kontroli	P/13/020 - Kontrola polityki migracyjnej Polski w odniesieniu do cudzoziemców deklarujących polskie pochodzenie
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Jarosław Pałęga, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 87846 z dnia 5 listopada 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)
Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Prudniku ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Radosław Roszkowski, Starosta Powiatu Prudnickiego ² (dowód: akta kontroli str. 3-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności.

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości³ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie oceny ogólnej

Powyższą ocenę uzasadnia prawidłowe ujmowanie w planie finansowym Starostwa otrzymanych na podstawie decyzji Wojewody Opolskiego środków na pokrycie wydatków związanych z pomocą dla repatriantów, prawidłowe wykorzystanie tych środków, tj. na cele określone w przepisach ustawy z dnia 9 listopada 2000 r. *o repatriacji*⁴. Prawidłowo została również udzielona pomoc polegająca na częściowym pokryciu kosztów poniesionych przez repatrianta w związku remontem/adaptacją lokalu mieszkalnego, jak również dokonaniu zwrotów części wydatków poniesionych na wynagrodzenia i składki na ubezpieczenia społeczne repatriantów objętych aktywizacją zawodową.

Nieprawidłowości dotyczyły w szczególności zaniechania składania przez Starostę wniosków do Wojewody Opolskiego o przekazanie środków finansowych, co stanowiło naruszenie obowiązku wynikającego z § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. *w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawach podziału rezerwy celowej budżetu państwa "Pomoc dla repatriantów", udzielania dotacji powiatowi i gminie, przekazywania staroście środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzielaniem repatriantom pomocy oraz wzorów wniosków o udzielenie dotacji powiatowi i gminie*⁵ oraz wypłaty w jednym przypadku pomocy w kwocie niższej niż wynikająca z decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

¹ Dalej: Starostwo.

² Dalej: Starosta.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Dz. U. z 2004 r. Nr 53, poz. 532 ze zm. Dalej: ustawa o repatriacji.

⁵ Dz. U. Nr 229, poz. 2279. Dalej: rozporządzenie w sprawie pomocy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego.

Działania Starosty w celu efektywnego wykorzystania środków z budżetu państwa na pomoc udzielaną w ramach procesu repatriacji.

Opis stanu faktycznego

W latach 2009 – 2013 (do listopada) do Starostwa wpłynęło siedem decyzji właściwego ministra⁶ w sprawie przyznania dla 15⁷ osób pomocy ze środków budżetu państwa na pokrycie kosztów przejazdu, zagospodarowania i bieżącego utrzymania (wydawanych odpowiednio na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1-3 ustawy o repatriacji).

Kwota pomocy wypłacona przez Starostę na podstawie ww. decyzji wyniosła 124,5 tys. zł, z czego 53 tys. zł wypłacono w 2009 r., 22,7 tys. zł w 2011 r., 8,5 tys. zł w 2012 r. oraz 40,3 tys. zł w 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 132-135)

Ponadto w 2009 r. w ramach aktywizacji zawodowej repatriantów na podstawie art. 23 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy o repatriacji dwóm pracodawcom zatrudniającym repatriantów wypłacono 15,3 tys. zł tytułem zwrotu kosztów poniesionych na aktywizację zawodową trzech osób, tj. na pokrycie części wypłaconych wynagrodzeń, nagród i składek na ubezpieczenie społeczne. W 2011 r. na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy o repatriacji repatriantom wypłacono również kwotę 14,2 tys. zł z tytułu częściowego pokrycia poniesionych wydatków związanych z remontem lokalu mieszkalnego.

(dowód: akta kontroli str. 132-135)

1.1. Pięć z siedmiu decyzji MSW udzielających repatriantom pomocy wpłynęło do Starostwa w terminie do 30 dni od ich wydania, natomiast dwie w terminie od 31 do 60 dni od podjęcia rozstrzygnięcia. W żadnym z siedmiu przypadków Starosta nie zwracał się do Wojewody Opolskiego z wnioskiem o przekazanie środków finansowych, co było wymagane w myśl § 10 rozporządzenia w sprawie pomocy.

Starosta oraz Naczelnik Wydziału Organizacyjnego Programów Rozwojowych i Zarządzania Kryzysowego wyjaśnili: *Powiat Prudnicki nie składa wniosków do Wojewody Opolskiego o przekazanie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem pomocy dla repatriantów z uwagi na brak informacji z Gmin i Województwa o liczbie repatriantów oraz członków ich najbliższej rodziny, których przybycie na terytorium powiatu jest przewidziane do końca danego roku budżetowego. Wojewoda Opolski posiadając informację o terminie przybycia na teren województwa opolskiego repatriantów występuje z wnioskiem do Ministra właściwego o rezerwację środków finansowych z rezerwy celowej, co ułatwia i skraca okres otrzymania przez repatrianta pomocy na pokrycie kosztów związanych z remontem lub adaptacją lokalu mieszkalnego poniesionych przez repatrianta w miejscu osiedlenia się oraz pokrycie kosztów przejazdu a także zagospodarowanie i bieżące utrzymanie (zgodnie z art.17 ust.1).*

(dowód: akta kontroli str. 121-127)

⁶ Ministra Spraw Wewnętrznych lub Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, dalej: MSW.

⁷ Jedna osoba osiedliła się na terenie powiatu prudnickiego przed 1 stycznia 2009 r.

W pięciu⁸ przypadkach na siedem otrzymanych decyzji niezłożenie wniosku przez Starostę nie wydłużyło okresu od dnia wydania decyzji przez MSW do dnia wypłaty repatriantowi należnej pomocy. Wojewoda Opolski wydał decyzje o udzieleniu lub zwiększeniu dotacji na pomoc dla repatriantów w przeciągu kilku dni od dnia wpływu tych decyzji do Starostwa i tak:

- w sprawie nr Or.IV.5010/3/09 Wojewoda wydał decyzję o zwiększeniu dotacji celowej w dniu 12 sierpnia 2009 r., tj. dwa dni po wpływie decyzji MSW do Starostwa,

- w sprawach nr Or.IV.5313.2.2011 i nr Or.IV.5313.3.2011 Wojewoda wydał decyzję o zwiększeniu dotacji celowej w dniu 16 marca 2011 r., tj. dziewięć dni po wpływie decyzji MSW do Starostwa,

- w sprawie nr Or.IV.5313.1.2012 Wojewoda wydał decyzję o zwiększeniu dotacji celowej w dniu 15 października 2012 r., tj. siedem dni po wpływie decyzji MSW do Starostwa,

- w sprawie nr Or.IV.5313.1.2013 Wojewoda wydał decyzję o zwiększeniu dotacji celowej w dniu 21 października 2013 r., tj. siedem dni po wpływie decyzji MSW do Starostwa.

(dowód: akta kontroli str. 290-300)

W sześciu z siedmiu przypadków Starosta wypłacił repatriantowi pomoc w kwocie zgodnej z treścią decyzji MSW przyznającej pomoc i ustalającej jej wysokość. W jednym przypadku wypłacona pomoc była niższa niż wynikająca z decyzji, co szczegółowo opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str. 53-77)

W jednym przypadku MSW wydał decyzję udzielającą pomocy repatriantowi w dniu 9 listopada 2009 r.⁹ tj. w terminie uniemożliwiającym realizację przez Starostę obowiązku wynikającego z § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pomocy, wskazującego dzień 31 października 2009 r. jako datę złożenia ostatecznego w danym roku budżetowym wniosku o przekazanie środków finansowych. Pomimo, iż w myśl przepisów § 10 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pomocy stosowny wniosek mógł być złożony dopiero w terminie do 15 stycznia 2010 r. to w planie finansowym Starostwa były wystarczające środki na pokrycie zobowiązania wynikającego z ww. decyzji¹⁰. W związku z powyższym kwotę pomocy wypłacono w dniu 16 grudnia 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 28, 35, 53-77, 288-289)

Uwagi dotyczące badanej działalności

NIK zwraca uwagę, iż w dwóch przypadkach zaniechanie przez Starostę złożenia wniosków o przekazanie środków finansowych na wypłatę pomocy repatriantom, o których mowa w § 10 rozporządzenia w sprawie pomocy mogło skutkować wydłużeniem czasu od wydania decyzji MSW do wypłaty repatriantowi należnej pomocy (w sprawie nr Or.IV.5010/2/09) oraz mogło mieć wpływ na wypłacenie pomocy w kwocie niższej niż wynikająca z decyzji MSW (w sprawie nr Or.IV.5313.1.2012), co szczegółowo opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Opis stanu faktycznego

Otrzymane od Wojewody Opolskiego środki w dwóch przypadkach wypłacono w terminie do siedmiu dni od ich wpływu na rachunek bankowy Starostwa¹¹,

⁸ Sprawy nr Or.IV.5010/3/09, Or.IV.5313.2.2011, Or.IV.5313.3.2011, Or.IV.5313.1.2012 oraz Or.IV.5313.1.2013

⁹ Decyzja nr DOI.R.II./640-800/2007/LU z dnia 9 listopada 2009 r.

¹⁰ Na podstawie decyzji Wojewody z dnia 12 listopada 2009 r. o zwiększeniu dotacji celowej.

¹¹ Sprawa Or.IV.5010/3/09 oraz Or.IV.5313.1.2013

w trzech przypadkach w terminie od 8 do 30 dni¹², natomiast w dwóch przypadkach w terminie od 31 do 60 dni¹³.

W żadnym z siedmiu przypadków, pomoc nie została przez Starostę wypłacona w terminie 60 dni od dnia nabycia przez repatrianta obywatelstwa polskiego, wymaganym przepisem art. 19 ust. 1 ustawy o repatriacji. Jak ustalono w trzech przypadkach pomoc wypłacono w terminie do 90 dni, w jednym przypadku w terminie od 91 do 120 dni, natomiast w trzech pozostałych pomoc wypłacono w terminie od 121 do 150 dni. Naruszenie ww. 60 dniowego terminu na udzielenie pomocy wynikało m.in. z późnego przekazania przez MSW odpisów decyzji¹⁴ w sprawie udzielenia pomocy, o której mowa w art.17 ust. 1 ustawy o repatriacji, a także w trzech przypadkach (w sprawach nr Or.IV.5010/2/09, Or.IV.5313.2.2011 i Or.IV.5313.3.2011) z długotrwałego procesu wypłaty należnych repatriantom środków realizowanego w Starostwie.

(dowód: akta kontroli str. 53-77, 288-300)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, iż w sprawach nr Or.IV.5010/2/09, Or.IV.5313.2.2011 i Or.IV.5313.3.2011 Starostwo mogło podjąć działania, które mogły skrócić czas oczekiwania repatriantów na wypłatę należnych środków. W sprawie nr Or.IV.5010/2/09 pomimo otrzymania w dniu 12 marca 2009 r. decyzji Wojewody o zwiększeniu dotacji, stosowną zmianę w planie finansowym wprowadzono dopiero uchwałą z dnia 27 marca 2009 r. a wypłaty dokonano w dniu 6 kwietnia 2009 r. Natomiast w pozostałych dwóch sprawach Starostwo wypłaciło należne środki po upływie miesiąca od dnia ujęcia ich w planie finansowym, co nastąpiło w dniu 25 marca 2011 r.¹⁵.

(dowód: akta kontroli str. 31, 37, 43-47, 53-54, 59-66, 179-180, 297-300)

Starosta oraz Naczelnik Wydziału Organizacyjnego Programów Rozwojowych i Zarządzania Kryzysowego wyjaśnili: *Decyzja Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji nie jest wystarczającą podstawą dokonania wydatku - wypłaty świadczenia. Wydatek może być dokonany, jeżeli znajduje się w planie budżetu. Plan wydatków zostaje utworzony po uzyskaniu przez powiat decyzji Wojewody Opolskiego o przyznaniu dotacji celowej (na piśmie). Dokonanie wypłaty świadczenia (wydatku), która nie znajduje pokrycia w planie budżetu, stanowi naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Zwiększenie planu dochodów i odpowiednio wydatków budżetu z tytułu dotacji celowej z budżetu państwa, może być dokonane przez Zarząd Powiatu w drodze uchwały w sprawie zmian budżetu. Zmiany budżetu dokonywane przez Zarząd, odbywają się na posiedzeniach zwołanych przez Przewodniczącego Zarządu Powiatu. Stosowane uchwały przygotowuje Skarbnik Powiatu i przesyła do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Opolu, łącznie z kopią decyzji Wojewody Opolskiego. Wprowadzenie do dochodów budżetu dotacji celowej z budżetu państwa bez decyzji Wojewody, jest kwestionowane przez skład Orzekający RIO w Opolu. Wypłata środków dla Pani J. S. wystąpiła w dniu 22 kwietnia 2011r. ze względu na:*
- otrzymanie w dniu 23 marca 2011r. decyzji Wojewody Opolskiego o zwiększeniu dotacji celowej,

¹² Sprawa Or.IV.5010/4/09 – wypłata nastąpiła w ciągu 9 dni od dnia wpływu środków od Wojewody, sprawa Or.IV.5010/4/09 – wypłata nastąpiła w ciągu 28 dni od dnia wpływu środków od Wojewody oraz w ciągu 10 dni od dnia dokonania zmian w budżecie Starostwa, sprawa Or.IV.5313.1.2012 - wypłata nastąpiła w ciągu 27 dni od dnia wpływu środków od Wojewody oraz w ciągu 7 dni od dnia dokonania zmian w budżecie Starostwa

¹³ Sprawa Or.IV.5313.2.2011 – wypłata nastąpiła w ciągu 35 dni od dnia wpływu środków od Wojewody, sprawa Or.IV.5313.3.2011 – wypłata nastąpiła w ciągu 41 dni od dnia wpływu środków od Wojewody.

¹⁴ Tylko jedna decyzja nr DOI.R.II/640-453/07/13MG z dnia 18 września 2013 r. wpłynęła przed upływem 60-dniowego terminu określonego w art. 19 ust. 1 ustawy o repatriacji. (na dziewięć dni przed upływem ww. terminu)

¹⁵ Wojewoda w dniu 16 marca 2011 r. wydał decyzję o zwiększeniu dotacji. W dniu 25 marca 2011 r. środki te zostały ujęte w planie finansowym Starostwa, natomiast wypłaty środków dokonano odpowiednio w dniu 22 i 28 kwietnia 2011 r.

- wprowadzenie do budżetu powiatu środków dotacji celowej na podstawie Uchwały Zarządu Powiatu Nr 18/36/11 z dnia 25 marca 2011r.

- dostarczenie w dniu 22.04.2011r. pisma z numerem konta oraz potwierdzeniem tożsamości Pani J. S.

Wyplata środków dla Pana J. L. wystąpiła w dniu 28 kwietnia 2011r. ze względu na:

- otrzymanie w dniu 23 marca 2011r. decyzji Wojewody Opolskiego o zwiększeniu dotacji celowej,

- wprowadzenie do budżetu powiatu środków dotacji celowej na podstawie Uchwały Zarządu Powiatu Nr 18/36/11 z dnia 25 marca 2011 r.

- dostarczenie w dniu 28.04.2011 r. pisma z numerem konta oraz potwierdzeniem tożsamości Pana J. L.

Wyplata środków dla Pani L. L. wystąpiła w dniu 6 kwietnia 2009 r. ze względu na:

- otrzymanie w dniu 12 marca 2009 r. decyzji Wojewody Opolskiego o zwiększeniu dotacji celowej,

- wprowadzenie do budżetu powiatu środków dotacji celowej na podstawie Uchwały Zarządu Powiatu Nr 137/326/09 z dnia 27 marca 2009 r.

(dowód: akta kontroli str. 121-127)

NIK nie podziela stanowiska zawartego w powyższych wyjaśnieniach. Złożenie wniosku do Wojewody o przekazanie środków na pokrycie wydatków wynikających z decyzji MSW mogło przyczynić się do szybszego przekazania przez Wojewodę środków finansowych, a tym samym do szybszego ich przekazania uprawnionemu, natomiast dostarczenie przez repatriantów numerów rachunków bankowych do wypłaty środków w dniach 22 i 28 kwietnia 2011 r. wynikało z dokonanego dopiero w dniu 22 kwietnia 2011 r. wezwania repatriantów do ich przedłożenia. Ponadto NIK zwraca uwagę, iż przepisy nie ograniczają sposobu dokonania wypłaty jedynie do zwrotu na rachunek bankowy, ale możliwe są także inne formy przekazania tych środków, np. w kasie Starostwa lub przekazem pocztowym.

(dowód: akta kontroli str. 281-283)

1.2. W okresie objętym kontrolą, w jednym przypadku Starosta udzielił pomocy na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy o repatriacji polegającej na częściowym pokryciu poniesionych przez repatrianta kosztów remontu/adaptacji lokalu mieszkalnego. Wniosek o udzielenie takiej pomocy został złożony z zachowaniem terminu 24 miesięcy od dnia nabycia przez repatrianta obywatelstwa polskiego. Wszystkie poniesione koszty zostały przez wnioskodawcę udokumentowane fakturami VAT.

(dowód: akta kontroli str. 78-116, 128-131)

W trakcie prowadzonego w Starostwie postępowania podjęte zostały działania zmierzające do weryfikacji w miejscu zamieszkania repatrianta zgodności przeprowadzonych prac remontowych z przedłożoną przez niego dokumentacją. W wyznaczonym na dzień 9 lutego 2011 r. terminie oględzin¹⁶ komisja powołana na podstawie zarządzenia Starosty nie zastała repatrianta pod wskazanym adresem, co uniemożliwiło przeprowadzenie oględzin. Na wniosek strony z dnia 17 lutego 2011 r. postanowieniem z dnia 18 lutego 2011 r. Starosta zawiesił prowadzone postępowanie administracyjne.

(dowód: akta kontroli str. 109-112)

Po wznowieniu w dniu 19 maja 2011 r. postępowania administracyjnego wyznaczono na dzień 30 maja 2011 r. kolejny termin przeprowadzenia oględzin. W wyniku przeprowadzonych oględzin stwierdzono, iż materiały wyszczególnione na przedłożonych fakturach VAT zostały zakupione i złożone na terenie posesji za wyjątkiem drzwi i ościeżnic, które miały zostać dostarczone – według oświadczenia

¹⁶ Wezwanie z dnia 1 lutego 2011 r.

repatrianta – w późniejszym terminie. Jedynie część materiałów została wbudowana. Kolejne oględziny przeprowadzono w dniu 27 września 2011 r. po wznowieniu postępowania¹⁷ ponownie zawieszono na wniosek strony z dnia 3 czerwca 2011 r. W trakcie tych oględzin komisja stwierdziła, wykonanie prac remontowych polegających m.in. na wymianie stolarki okiennej, drzwi, montażu płyt gipsowych, wymianie instalacji elektrycznej, położeniu płytek ceramicznych w łazience.

(dowód: akta kontroli str. 84-99)

W dniu 10 października 2011 r. Starostwa wydał decyzję o przyznaniu repatriantowi pomocy w wysokości 14,2 tys. zł. Wysokość pomocy na repatrianta i każdego członka jego najbliższej rodziny wyniosła 2,84 tys. zł i nie przekroczyła limitu wynikającego z art. 17 ust. 4 ustawy o repatriacji. Decyzja zawierała elementy określone w art. 107 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego*¹⁸ i została doręczona stronie w ciągu dwóch dni od daty podjęcia rozstrzygnięcia.

(dowód: akta kontroli str. 80-83)

Pismem z dnia 28 października 2011 r. Starosta zwrócił się z wnioskiem do Wojewody Opolskiego o przekazanie środków finansowych na pokrycie kosztów związanych z remontem lokalu mieszkalnego w wysokości zgodnej z wydaną w tym zakresie decyzją¹⁹. Wniosek spełniał wymagania wynikające z przepisów rozporządzenia w sprawie pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 78-79)

Decyzją z dnia 18 listopada 2011 r. Wojewoda Opolski zwiększył dotację celową dla Starostwa na 2011 r. w rozdziale 85334 o kwotę wynikającą z wydanej decyzji. Środki finansowe wpłynęły w dniu 22 listopada 2011 r. W dniu 1 grudnia 2011 r. Zarząd Powiatu podjął uchwałę²⁰ w sprawie zwiększenia budżetu Powiatu o kwotę 14,2 tys. zł. Wyплаты środków dokonano w dniu 14 grudnia 2011 r., tj. w terminie do 60 dni od dnia wydania decyzji w sprawie przyznania pomocy oraz terminie 30 dni od dnia wpływu środków do Starostwa.

(dowód: akta kontroli str. 32, 38-39, 115-116)

Starosta oraz Naczelnik Wydziału Organizacyjnego Programów Rozwojowych i Zarządzania Kryzysowego wyjaśnili, iż repatrianci, którym wypłacana jest pomoc na podstawie decyzji MSW są informowani o możliwości skorzystania z pomocy na podstawie ustawy o repatriacji oraz uzyskują pomoc merytoryczną w celu sprawnego i szybkiego uzyskania świadczenia, w tym na podstawie art. 17 ust. 2 i 3 tej ustawy. Jednocześnie wskazali, iż Powiat Prudnicki nie otrzymuje informacji od gmin lub Urzędu Wojewódzkiego o liczbie repatriantów oraz członków ich najbliższej rodziny, których przybycie na terytorium powiatu jest przewidziane do końca roku budżetowego. Repatrianci o możliwości korzystania z pomocy na podstawie art. 17 ust. 2 i 3 ustawy o repatriacji są bezpośrednio informowani przez pracowników gmin i Urzędu Wojewódzkiego. Starostwo nie posiada jednak dokumentacji potwierdzającej poinformowanie repatriantów w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 121-126)

1.3. W okresie objętym kontrolą Powiatowy Urząd Pracy w Prudniku²¹ (jednostka organizacyjna Powiatu Prudnickiego) zwracał część kosztów poniesionych przez

¹⁷ Postanowienie nr Or-III.5313.1.2011 z dnia 15 września 2011 r.

¹⁸ Dz. U. z 2013 r., poz. 267. Dalej: Kpa.

¹⁹ Nr Or-III.5313.1.2011 z dnia 10 października 2011 r.

²⁰ Nr 51/130/11

²¹ Dalej: PUP.

dwóch pracodawców z tytułu wypłaconych wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne dla trzech zatrudnionych repatriantów. Łączna kwota wypłaconych przez PUP w 2009 r. środków wyniosła 15,2 tys. zł, tj. nie przekraczała limitu wynikającego z art. 23 ust. 4 ustawy o repatriacji. Zwrotów ww. kosztów dokonywano na podstawie umów zawartych w 2008 r. pomiędzy Starostą a pracodawcami. W umowach tych pracodawcy zobowiązali się m.in. do :

- zwrotu wypłaconej kwoty wraz z odsetkami, na zasadach określonych przez starostę w przypadku niedotrzymania przez pracodawcę warunków umowy,
- dokumentowania poniesionych kosztów,
- poddania się kontroli starosty w zakresie prawidłowości prowadzenia aktywizacji zawodowej repatrianta.

(dowód: akta kontroli str. 132-135, 217-219, 238-240)

Stosownie do treści art. 25 ust. 1 ustawy o repatriacji we wszystkich trzech przypadkach stosunek pracy z repatriantem został nawiązany na okres 24 miesięcy. Zwrotu kosztów dokonywano zgodnie z art. 25 ust. 2 ww. ustawy, tj. przez okres 12 miesięcy od dnia nawiązania stosunku pracy. Kwoty zwrotu nie przekraczały minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w grudniu 2008 r. ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, w okresie miesięcznym, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy.

(dowód: akta kontroli str. 220, 241-242)

Zwroty części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne dokonywane były:

- w terminach określonych w umowach, tj. w ciągu 14 dni od dnia złożenia kompletnego wniosku i po otrzymaniu od Wojewody dotacji celowej,
- na podstawie stosownych dokumentów, tj. m.in. uwierzytelnionych list płac, kserokopii listy obecności, zwolnień lekarskich oraz poleceń przelewu z tyt. opłacenia składek ZUS na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

(dowód: akta kontroli str. 225-237, 255-277)

Starosta nie wzywał pracodawców do uzupełnienia wniosków jak też do zwrotu otrzymanych środków. Przeprowadzone przez pracowników Powiatowego Urzędu Pracy kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 225-237, 255-279)

Wnioski Starosty o udzielenie dotacji na aktywizację zawodową repatriantów, które zostały złożone w 2008 r. Wojewodzie Opolskiemu, obejmowały kwoty potrzebne na pokrycie części kosztów poniesionych przez pracodawcę za okres 12 miesięcy. Wojewoda Opolski decyzją z dnia 6 marca 2009 r. zwiększył dotację celową dla Powiatu Prudnickiego na pokrycie kosztów aktywizacji zawodowej repatriantów o kwotę 15 508 zł.

(dowód: akta kontroli str. 212-214)

W dniach 19 marca, 16 kwietnia oraz 22 maja 2009 r. Wojewoda Opolski przekazał łącznie kwotę 15 507,92 zł, z czego 15 264,90 zł zostało przekazane uprawnionym pracodawcom. Niewykorzystaną kwotę dotacji w wysokości 243,02 zł zwrócono na rachunek Wojewody Opolskiego w dniu 9 lipca 2009 r. Rozliczenie przekazanych środków finansowych z rezerwy celowej budżetu państwa przekazano Wojewodzie Opolskiemu w dniu 7 lipca 2009 r.

(dowód: akta kontroli str. 190-203)

W sprawie analizy potrzeb repatriantów dotyczących ich aktywizacji zawodowej oraz sposobach informowania tych osób o możliwości korzystania z usług PUP w Prudniku Starosta oraz Naczelnik Wydziału Organizacyjnego Programów Rozwojowych i Zarządzania Kryzysowego wyjaśnili: *W momencie rejestracji*

w Powiatowym Urzędzie Pracy w Prudnik każda osoba, w tym repatrianci, są informowani o prawach i obowiązkach bezrobotnego i poszukującego pracy (art. 9 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późn. zm.), o wszystkich usługach rynku pracy, w tym: o pośrednictwie pracy, poradnictwie zawodowym i informacji zawodowej, o pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, organizacji szkoleń, finansowaniu kosztów studiów podyplomowych (art. 35 ust. 1 cytowanej ustawy). Osoby bezrobotne informowane są również o instrumentach rynku pracy, które mają na celu wspieranie podstawowych usług rynku pracy (art. 44 w/w ustawy). W rozmowie z pośrednikiem pracy repatrianci informują pracowników PUP Prudnik, o swojej sytuacji zawodowej oraz potrzebach i oczekiwaniach w zakresie aktywności zawodowej i według uzyskanych informacji oraz dostępności są zapoznawani z ofertami pracy będącymi w dyspozycji tuż. urzędu. Również pracodawcy z terenu powiatu są informowani o możliwości ubiegania się o środki finansowe pochodzące z rezerwy celowej budżetu państwa na utworzenie stanowiska pracy oraz na wynagrodzenie, nagrody i składki na ubezpieczenie społeczne za zatrudnionego repatrianta.

(dowód: akta kontroli str. 121-127)

Zgodnie z informacją przekazaną przez PUP w Prudniku z 14 repatriantów, którzy osiedlili się na terenie powiatu prudnickiego po 1 stycznia 2009 r., dwóch zgłosiło się do PUP i zarejestrowało się jako osoby bezrobotne. Zostały one poinformowane o prawach i obowiązkach osoby bezrobotnej (art. 9 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy²², o wszystkich usługach rynku pracy (art. 35 ww. ustawy) oraz o instrumentach rynku pracy (art. 44 ww. ustawy). Zgodnie z wyjaśnieniem Dyrektora PUP, również pracodawcy są informowani o możliwości ubiegania się o środki finansowe pochodzące z rezerwy celowej budżetu państwa na utworzenie stanowiska pracy oraz na wynagrodzenie, nagrody i składki na ubezpieczenie społeczne za zatrudnionego repatrianta. Obaj repatrianci zostali pozbawieni statusu osoby bezrobotnej, tj. Pan A.K. z uwagi na niezgłoszenie się na wezwanie, natomiast Pan A.B. z uwagi na podjęcie pracy po dziewięciu dniach od dnia rejestracji w urzędzie.

(dowód: akta kontroli str. 355-443)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Starosta nie złożył siedmiu wniosków o przekazanie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem repatriantowi pomocy, o której mowa w art. 17 ust. 1 ustawy o repatriacji pomimo takiego obowiązku wynikającego z § 10 rozporządzenia w sprawie pomocy, zgodnie z którym starosta składa taki wniosek do właściwego wojewody w terminie do 15 dnia każdego miesiąca. Ostatni w danym roku budżetowym wniosek o przekazanie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem repatriantowi ww. pomocy, składa się w terminie do dnia 31 października tego roku budżetowego.

Starosta nie złożył wniosków o przekazanie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem pomocy dla:

- Pani L. L., data wpływu decyzji MSW - 14 stycznia 2009 r.
- Pan A. K., wraz z rodziną, data wpływu decyzji MSW - 10 sierpnia 2009 r.
- Pani J. S., data wpływu decyzji MSW - 7 marca 2011 r.
- Pana J. L. oraz żony, data wpływu decyzji MSW - 7 marca 2011 r.
- Pani A. C., data wpływu decyzji MSW - 8 października 2010 r.

²² Dz. U. z 2013 r., poz. 674 ze zm. Dalej: ustawa o zatrudnieniu.

- Pana A. B. wraz z rodziną, data wpływu decyzji MSW - 14 października 2013 r.
(dowód: akta kontroli str. 53-75, 120-126)

Starosta oraz Naczelnik Wydziału Organizacyjnego Programów Rozwojowych i Zarządzania Kryzysowego wyjaśnili: *Powiat Prudnicki nie składa wniosków do Wojewody Opolskiego o przekazanie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem pomocy dla repatriantów z uwagi na brak informacji z gmin i Województwa o liczbie repatriantów oraz członków ich najbliższej rodziny, których przybycie na terytorium powiatu jest przewidziane do końca danego roku budżetowego. Wojewoda Opolski posiadając informację o terminie przybycia na teren województwa opolskiego repatriantów występuje z wnioskiem do Ministra właściwego o rezerwację środków finansowych z rezerwy celowej, co ułatwia i skraca okres otrzymania przez repatrianta pomocy na pokrycie kosztów związanych z remontem lub adaptacją lokalu mieszkalnego poniesionych przez repatrianta w miejscu osiedlenia się oraz pokrycie kosztów przejazdu a także zagospodarowanie i bieżące utrzymanie (zgodnie z art.17 ust.1).*

(dowód: akta kontroli str. 121-127)

Wskutek zaniechania złożenia ww. wniosków do Wojewody w jednym przypadku pomoc przysługująca repatriantowi została wypłacona w kwocie niższej niż wynikająca z decyzji MSW. W dniu 12 września 2012 r. właściwy organ przyznał Pani A.C. pomoc ze środków budżetu państwa w wysokości 8 569,44 zł, natomiast Starosta przekazał uprawnionej jedynie kwotę 8 500 zł, tj. w wysokości środków przekazanych przez Wojewodę Opolskiego bez uwzględnienia decyzji MSW.

Pismem z dnia 17 października 2012 r. Urząd Wojewódzki w Opolu poinformował Starostwo o zwiększeniu dotacji celowej w dziale 853 rozdziale 85334 (pomoc dla repatriantów) o kwotę 8 500 zł na pokrycie kosztów przejazdu oraz zagospodarowanie i utrzymanie ww. repatriantki pomimo tego, iż w rzeczywistości osobie tej została udzielona pomoc w kwocie o 69,44 zł wyższej. Środki w wysokości 8 500 zł wpłynęły na rachunek bankowy Starostwa w dniu 19 października 2012 r.

Pismem z dnia 5 listopada 2012 r. (data wpływu do Starostwa 9 listopada 2012 r.) repatriantka oświadczyła, iż zrzeka się kwoty 69,44 zł i wyraziła zgodę na pobranie kwoty 8 500 zł. Pomoc w kwocie o 69,44 zł mniejszej niż wynikającej z wydanej decyzji, wypłacono w dniu 15 listopada 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 67-73)

Starosta oraz Naczelnik Wydziału Organizacyjnego Programów Rozwojowych i Zarządzania Kryzysowego wyjaśnili: *Pani A.C. w dniu 15 listopada 2012r. z konta Starostwa Powiatowego w Prudniku wypłacono kwotę 8.500,00zł na pokrycie kosztów przejazdu oraz zagospodarowania i bieżącego utrzymania na podstawie decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych Nr DOiRII/640-41/12MG z dnia 12 września 2012r. Z uwagi na przekazanie przez Wojewodę Opolskiego w dniu 19 października 2012r. środków w wysokości 8.500 zł, kończącego się roku budżetowego i na podstawie oświadczenia złożonego Przez Panią A.C. wypłacono środki w wysokości 8.500zł. Pani A.C. posiadała informację, że w przypadku braku posiadania w budżecie Urzędu Wojewódzkiego pełnej kwoty do wypłaty tj. 8.569,44zł zgodnie z decyzją Ministra Spraw Wewnętrznych Nr DOiRII/640-41/12MG nie będzie mogła otrzymać tych środków w 2012r., dobrowolnie, z własnej inicjatywy i na podstawie złożonego oświadczenia wyraziła zgodę na odbiór pomniejszonej kwoty przyznanej pomocy. Starostwo Powiatowe w Prudniku podjęło skuteczne działania w celu wyjaśnienia sytuacji oraz wypłaty środków wynikających z decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych Nr DOiRII/640-41/12MG poprzez uzgodnienia telefoniczne*

z pracownikami Wydziału Finansów i Budżetu oraz Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego, którzy w trakcie kilku przeprowadzonych rozmów telefonicznych poinformowali, że na dzień realizacji decyzji MSW w budżecie Urzędu Wojewódzkiego w danym dziale, rozdziale i paragrafie posiadają środki w wysokości 8.500,00zł i nie ma możliwości zwiększenia w/w kwot w roku 2012r. Jednocześnie pragnę poinformować, iż wprowadzenie do budżetu kwot dotacji celowej z budżetu państwa niezgodnej z decyzją Wojewody Opolskiego jest kwestionowane przez skład Orzekający RIO w Opolu. W dniu 5 listopada 2012r. Pani A.C. zrzekła się wypłaty kwoty 69,44zł i w związku z tym nie było również podstaw do wypłaty pełnej kwoty dotacji określonej w Decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz bezcelowym stało się występowanie z wnioskiem do Wojewody o przyznanie dodatkowej kwoty dotacji.

(dowód: akta kontroli str. 117-127)

NIK nie podziela stanowiska zawartego w powyższych wyjaśnieniach. W myśl § 10 ust 1-3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 2003 r. w sprawie *udzielenia pomocy* Starosta jest zobowiązany do złożenia wniosku o przekazanie środków finansowych na pokrycie wydatków związanych z udzieleniem pomocy repatriantom. Wniosek ten określa m.in. kwotę stanowiącą równowartość pomocy wynikającej z decyzji MSW, co w konsekwencji powoduje iż środki przekazane przez wojewodę są odzwierciedleniem kwot udzielonej z budżetu państwa pomocy dla repatrianta. W myśl § 10 ust. 2 ww. rozporządzenia wniosek o przekazanie środków stanowiących równowartość środków określonych w decyzji MSW DOiRII/640-41/12MG z dnia 12 września 2012 r. mógł być złożony jeszcze w 2012 r. Zachowanie trybu postępowania przewidzianego przepisami rozporządzenia w sprawie *udzielenia pomocy* ograniczyłoby ryzyko przekazania repatriantowi przysługujących mu środków w nieprawidłowej wysokości.

2. Postępowanie w sprawie udzielenia pomocy ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie wydatków na remont lokalu mieszkalnego poniesionych przez repatrianta A.K. nie zostało zakończone w terminie określonym w art. 35 § 3 Kpa, tj. nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania. Ponadto organ prowadzący postępowania nie zawiadomił strony o niezłaźwieniu sprawy w terminie i nie wskazał nowego terminu jej załaźwienia, co naruszało przepis art. 36 Kpa.

Postępowanie wszczęto na wniosek strony w dniu 24 stycznia 2011 r., natomiast zakończono wydaniem decyzji z dnia 10 października 2011 r. doręczonej 12 października 2011 r. Przed wydaniem decyzji postępowanie było dwukrotnie zawieszona na wniosek strony w okresie od 25 lutego do 16 maja 2011 r. oraz w okresie od 13 czerwca do 15 września 2011 r. Postępowanie prowadzone było w okresie od 24 stycznia do 24 lutego 2011 r., od 16 maja do 13 czerwca 2011 r., od 16 września do 12 października 2011 r. Termin załaźwienia sprawy szczególnie skomplikowanej upłynął w dniu 19 września 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 78-116)

Starosta oraz Naczelnik Wydziału Organizacyjnego Programów Rozwojowych i Zarządzania Kryzysowego wyjaśnili: *W trakcie prowadzonego postępowania w sprawie przyznania pomocy ze środków budżetu państwa na częściowe pokrycie poniesionych przez repatrianta Pana A. K. wydatków związanych z remontem lokalu mieszkalnego, nie zawiadomiono strony o niezłaźwieniu sprawy w terminie określonym w art. 35 KPA, bowiem zawieszenie postępowania w w/w nastąpiło na wniosek strony i nie było faktycznej możliwości precyzyjnego określenia terminu, w którym zostanie załaźwiona sprawa (utrudniony kontakt z wnioskodawcą,*

przebywanie poza granicami kraju). Biorąc pod uwagę fakt, że fakultatywne zawieszenie postępowania oparte jest w postępowaniu administracyjnym na zasadzie dyspozycyjności stron, Pan A. K. mógł złożyć wniosek o podjęcie zawieszono postępowania w każdej chwili, z uwzględnieniem terminu określonego w art. 98 § 2 KPA.

(dowód: akta kontroli str. 117-120)

NIK nie podziela stanowiska przedstawionego w powyższych wyjaśnieniach. W myśl art. 36 § 2 Kpa, obowiązek zawiadomienia sprawy w terminie określonych w art. 35 tej ustawy ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki z przyczyn niezależnych od organu. Zaznaczyć przy tym należy, iż termin ten może być określony w dniach, tygodniach lub miesiącach od wznowienia postępowania.

IV. Uwagi i wnioski.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²³, wnosi o podjęcie działań organizacyjnych mających na celu prawidłową realizację obowiązków wynikających z przepisów o repatriacji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, dnia 09 stycznia 2014 r.

Kontroler
Jarosław Pałęga
Specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Dyrektor
Iwona Zyman

.....
Podpis

.....
podpis

²³ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

